

/ úřady /

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Projekt financován z ESF prostřednictvím OP LZZ a ze státního rozpočtu ČR.

Janus...
společně do samostatného života

Obsah

01. Úřady	6
1.1. Jak se chovat na úřadech	6
1.2. Obecní úřad	7
1.2.1. Matrika	8
1.2.2. Bytový odbor	8
1.2.3. Sociální kurátoři	9
1.3. Úřad práce (ÚP)	9
1.3.1. Jak se zaregistrovat na úřadu práce?	9
1.4. Zdravotní pojišťovna	11
1.5. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ)	11
1.6. Česká pošta	12
02. Dávky	13
2.1. Podpora v nezaměstnanosti	13
2.2. Dávky hmotné nouze	14
A/ Příspěvek na živobytí	14
B/ Doplatek na bydlení	15
C/ Mimořádná okamžitá pomoc	15
2.3. Dávky státní sociální podpory (dávky SSP)	16
A/ Přídavek na dítě	18
B/ Příspěvek na bydlení	18
C/ Porodné	18
D/ Pohřebné	19
E/ Pěstounské dávky	19
F/ Příspěvek při ukončení pěstounské péče	19
G/ Rodičovský příspěvek	20

2.4. Dávky vyplácené	
Českou správou sociálního zabezpečení	20
A/ Mateřská	20
B/ Nemocenská	20
C/ Důchod	21
03. Doklady	21
3.1. Občanský průkaz (OP)	21
3.2. Rodný list	23
3.3. Průkaz pojištěnce	23
3.4. Cestovní pas	23
3.5. Doklady o vzdělání	24
3.6. Ověřování listin	24
3.7. CZECH POINT	25
04. Slovníček pojmů	25

Vážení a milí mladí přátelé,

do ruky se vám dostala brožura Občanského sdružení Janus, která by vám měla posloužit jako základní návod, jak jednat na úřadech, na jaké dávky máte nárok a jaké doklady si potřebujete vyřídit. Tento návod vznikl ve spolupráci s klienty naší organizace, kteří přinášeli svá témata, postřehy a především zkušenosti ze samostatného života. Uvědomujeme si, že první kroky do vlastního samostatného života jsou vždy náročné. O to více, pokud nemáme podporu a zázemí někoho blízkého a dostatečné informace k tomu, abychom se v každodenních situacích vyznali. Naše organizace doprovází především mladé lidi, kteří vyrůstali mimo svou vlastní rodinu. Podporujeme je a poskytujeme jim dlouhodobou pomoc ve všech oblastech samostatného života.

V této brožuře najdete například to, jak se zaregistrovat na úřadu práce a jak si vyřídit dávky, které vám pomohou v období bez zaměstnání. Také se zde dozvíte, jaké osobní doklady byste měli mít vyřízené a případně kde si je vyřídit.

Doporučujeme nejen přečíst si tuto brožuru a používat ji v situacích, které aktuálně řešíte, ale především vám doporučujeme obrátit se na někoho, kdo má zkušenosti, komu důvěřujete (například pěstouny, vychovatele, sociální pracovníky, kurátory, doprovázející organizace) a kdo vám pomůže se ve vaší situaci vyznat a poradí, jak ji řešit.

Klíče
k samostatnosti

01 Úřady

#Úřady jsou nedílnou součástí běžného života, každý z nás musí párkrát do roka na úřad, ať už se jedná o vyřízení dávek, zařízení nového občanského průkazu nebo zaplacení svozu komunálního odpadu (popelnic). Úředníci jsou lidé jako všichni ostatní. Jejich prací je jednat podle zákonů a řídit se různými nařízeními. I přesto všechno může být návštěva úřadů nepřehledná a náročná.

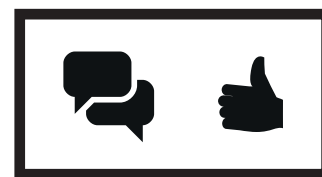
1.1. Jak se chovat na úřadech

Pokud jdete na úřad poprvé nebo si nejste jistí, že vše na úřadě vyřídíte, jak potřebujete, **#požádejte o doprovod a pomoc někoho, komu důvěřujete a kdo má zkušenosti s jednáním na úřadech (sociální pracovníci, pěstouni, vychovatelé, doprovázející organizace).**

- Než půjdete na úřad, **#pokuste se předem si například na internetu zjistit informace o záležitosti, kterou potřebujete řešit.** Například jak si zažádat o příspěvek na bydlení, co budete muset vyplňovat za tiskopisy, jaké doklady budete potřebovat předložit, za jakých podmínek máte na dávku nárok apod. Budete tak připraveni na to, co vás na úřadě čeká. Ale také budete vědět, na co máte nárok a zda úředník opravdu jedná ve vašem nejlepším zájmu.
- Na úřadě se **#chovejte slušně.** Zdravte a děkujte. Počkejte, až na vás přijde řada nebo vyvolávací systém ohlásí vaše číslo.
- Úřední jazyk je složitý, a proto se **#nebojte ptát na věci, kterým nerozumíte.**
- **#Pište si poznámky, abyste později věděli, na čem jste se s úředníkem domluvili** nebo co po vás chce.

- Věci **#řešte v klidu** a pokuste se k nim přistupovat bez zbytečných emocí.
- **#Zapamatujte si úřednickovo jméno a vezměte si na něj kontakt,** nejlépe telefonní číslo, abyste mu mohli v případě potřeby přímo zatelefonovat a doptat se na to, co potřebujete vědět.

@? 😊 #! ⚡ \$

Nebojte se ptát na to, čemu nerozumíte.

1.2. Obecní úřad

- V menších městech se tomuto úřadu říká **#městský úřad (nebo obecní),** ve větších městech pak **#magistrát.** Tento úřad spravuje nejen chod města, ale můžete si zde vyřídit **#důležité doklady, různé žádosti a zaplatit poplatky** (občanský průkaz, pas, poplatek za popelnice, rodný list apod.). Nejčastějšími odbory, které budete nejspíše potřebovat,

jsou matrika nebo oddělení občanských průkazů a cestovních dokladů, bytový odbor a případně sociální kurátoři.

- Na **#pokladnách obecních úřadů se platí poplatky za svoz komunálního odpadu** (popelnic), které musíte hradit **#v místě, kde máte trvalé bydliště**. Poplatek se **#platí jednou ročně**. Částku za popelnice si určuje každé město samo. Pokud tento poplatek nebudete platit, **#hrozí vám pokuty (penále) a následně i exekuce**.

1.2.1. Matrika

- Tento odbor, který najdete na městském úřadě, případně magistrátu, má na starosti takzvané **#matriční knihy**, což jsou veřejné seznamy, kam se zapisují všechna narození, sňatky, rozvody, uznání otcovství, změna jména nebo příjmení, osvojení, úmrtí.
- Tento odbor vydává **#rodný list** (při narození), **#oddací list** (když se vdáte, oženíte), **#úmrtní list** (při úmrtí).
- **#Při ztrátě** některého z dokumentů (rodný list, oddací list, úmrtní list) vám **#matrika v místě, kde jste se narodili, za poplatek 100 Kč** na vaši žádost vydá kopii.

1.2.2. Bytový odbor

- Tento odbor **#má na starosti všechny byty patřící městu**.
- Můžete si zde **#zažádat o městský byt**. Pravidla přidělování městských bytů si určují města, městské části a obce samy. Ptejte se tedy přímo na tomto odboru nebo si najděte informace na webových stránkách obecního úřadu o tom, jak si o byt požádat.
- Bytový odbor má také na starosti přidělování takzvaných **#sociálních bytů**. Pravidla pro přidělování se opět dozvíte přímo na jednotlivých bytových odborech.

1.2.3. Sociální kurátoři

- Jsou to **#sociální pracovníci**, kteří pracují nejčastěji s mladými lidmi, kteří jsou ohroženi rizikovým chováním (bezdomovectví, braní drog, páčání trestné činnosti, prostituce apod.).
- **#Mají na starosti také pomoc mladým lidem, kteří odcházejí z dětského domova, pěstounské péče nebo výchovného ústavu**.
- Mohou vám pomoci s hledáním bydlení, práce, vyřízením dávek apod.
- Můžete si zde požádat také **#o dávku hmotné nouze mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu ohrožení osoby sociálním vyloučením**. Dávka vám může být poskytnuta až do výše **#1 000 Kč**.

1.3. Úřad práce (ÚP)

- Je to úřad, který **#pomáhá lidem bez práce. Zprostředkovává zaměstnání, vyplácí dávky hmotné nouze a státní sociální podpory, nabízí rekvalifikace a další vzdělávání**.
- Pokud ztratíte práci nebo jste dokončili školu, **#vaše cesta by měla být v první řadě na ÚP**. Díky registraci (evidenci) na ÚP vám bude **#stát platit sociální a zdravotní pojištění**, které byste si jinak museli hradit sami. Případně si **#budete moci vyřídit některou z dávek**, pokud byste nemohli delší dobu sehnat práci.

1.3.1. Jak se zaregistrovat na úřadu práce?

- **#Registrujte se na úřadu práce** – registrovat se můžete na jakémkoliv úřadu práce.
- **#Zaregistrovat byste se měli do 3 dnů od ukončení školy nebo odchodu z předchozího zaměstnání**. Pokud to neuděláte,

#budete si muset sami doplácet zdravotní a sociální pojištění.

- **#K první registraci na úřadu práce si vezměte:**
 - ✓ **#občanský průkaz,**
 - ✓ **#doklad o ukončení studia** (maturitní vysvědčení, výuční list, diplom z VŠ),
 - ✓ **#pracovní smlouvy** nebo **#zápočtové listy**, pokud jste již někde pracovali,
 - ✓ s sebou si vezměte také svůj **#životopis**, pomůže vám při vyplňování formulářů na ÚP, nebudete muset přemýšlet nad daty, názvy škol a předchozích zaměstnavatelů.
- **#Vyplňte žádost o zprostředkování zaměstnání**, a pokud máte v posledních 2 letech odpracováno 12 měsíců a můžete to doložit pracovními smlouvami (nebo dohodami o pracovní činnosti, případně o provedení práce), vyplňte i **#žádost o podporu v nezaměstnanosti**.
- S vyplněnými formuláři a doklady se necháte **#dle pokynů úřadu práce a příslušného pracovníka ÚP zaregistrovat**.
- Pokud nemáte nárok na podporu v nezaměstnanosti a nemáte ani vyhlídky na brzké nalezení práce, **#zažádejte si o dávky hmotné nouze**.
- To, že jste registrovaní na úřadu práce, také znamená, že **#musíte dodržovat jeho pravidla a máte určité povinnosti**. Především **#musíte hlásit do 8 dnů každou změnu** (změna adresy, nové zaměstnání, přivýdělek, změna telefonního čísla apod.). A **#musíte dodržovat termíny schůzek**, které si domluvíte se svým pracovníkem úřadu práce. Pokud vám termín nebude vyhovovat, omluvte se telefonicky nebo e-mailem a vyžádejte si nový termín schůzky.
- **#Nedodržování vašich povinností** vůči úřadu práce může vést k **#vyřazení z evidence**. To znamená, že vás z ÚP „vyhodí“. Znovu registrovat se budete moci **#až po 6 měsících**. **Po tuto dobu si musíte platit sami sociální a zdravotní pojištění a nemáte nárok na dávky.**

1.4. Zdravotní pojišťovna

- Spravuje částky **#zdravotního pojištění**, z kterých vám následně **#platí zdravotní péči**.
- **#Placení zdravotního pojištění je povinné**.
- Pokud **#jste děti, studenti, nezaměstnaní registrovaní na úřadu práce, žena na rodičovské dovolené, důchodce**, tak za vás toto pojištění automaticky odvádí **#stát**.
- **#Pokud jste zaměstnaní** na řádnou pracovní smlouvu, platí za vás zdravotní pojištění **#zaměstnavatel**.
- V ostatních případech si musíte toto pojištění **#platit sami**. K platbě zdravotního pojištění **#se přihlásíte na své zdravotní pojišťovně** jako samoplátce a měsíčně budete platit částku, kterou vám pojišťovna vyměří. Tato částka se platí měsíčně a každý rok se mění.
- **#Pokud si zdravotní pojištění neplatíte, načítá se vám penále a může dojít k exekuci**.

1.5. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ)

- Spravuje částky ze **#sociálního pojištění**, které dále přerozděluje do jednotlivých dávek.
- Má na starosti **#nemocenské dávky, důchody, dávky pro zdravotně postižené, dávky v mateřství, ošetřovné**.
- **#Sociální pojištění**: platba tohoto pojištění je dobrovolná pro samoplátce, tedy pro ty, kteří nikde nepracují ani nejsou registrovaní na úřadu práce. Stát toto pojištění platí za děti a studenty, za rodiče na rodičovské dovolené nebo důchodce. Každý, kdo je zaměstnaný na řádnou smlouvu, má sociální pojištění placeno zaměstnavatelem.
- Pokud toto pojištění nebudete platit, nebudete mít nárok na některé dávky, jako je důchod nebo podpora v nezaměstnanosti.

- **#V případě, že nemáte zaměstnání a nejste registrováni na ÚP, přihlaste se k platbě sociálního pojištění přímo na úřadě ČSSZ,** kde vám vyměří, kolik budete platit. Sociální pojištění se platí měsíčně a částky se každý rok mění.

1.6. Česká pošta

- Díky poště můžete **#odesílat a přijímat dopisy**. Ceny poštovního se mění, v současné době (rok 2015) stojí **#obyčejné poštovné po České republice 13 Kč**, obyčejné poštovné do zahraničí 25 Kč a letecky do zahraničí 30 Kč. Větší, těžší dopisy se platí dle váhy a velikosti.
- Díky **#doporučené** zásilce máte jistotu, že se váš dopis nikde cestou neztratí. Také obdržíte potvrzení, že jste dopis odeslali. Tímto způsobem je dobré posílat důležité dopisy a balíky. Doporučené zásilky posíláte tak, že vyplníte **#podací lístek**, na dopisní obálku (případně balík) **#napíšete nejen adresu příjemce, ale také do levého horního rohu svou adresu** a zanesete dopis s podacím lístkem přímo na poštu, kde vám podací lístek potvrdí a vrátí. **#Lístek si uschovejte**, dokud dopis nedojde adresátovi. Cena doporučené zásilky se liší podle hmotnosti zasílaného dopisu.
- **#Balíky** se posílají velmi podobně jako doporučené zásilky. Na pravou stranu balíku napište, komu jej posíláte, a do levého horního rohu dopište svou adresu. Vyplňte podací lístek a zanešte balík na poštu. Platit budete podle velikosti a hmotnosti balíku.
- Na poště **#můžete také platit** různé věci. Platby můžete posílat **#poštovní poukázkou typu A**. Za platbu touto poukázkou zaplatíte poplatek 29 Kč (pokud posíláte částky nižší než 5 000 Kč).
- Na České poště si také můžete nechat **#ověřovat dokumenty a podpisy, případně si nechat vystavit výpis z rejstříku trestů** apod.

02 Dávky

- **#Sociální dávky vyplácí stát** a slouží k tomu, abyste v době, kdy se dostanete do těžké životní situace, jste bez bydlení, bez práce, případně jste dlouhodobě nemocní nebo máte malé dítě, měli zajištěný příjem a zabezpečené základní životní potřeby do té doby, než se vaše životní situace změní.
- **#Při odchodu z náhradní péče si určitě zažádejte o #dávky hmotné nouze** (na živobytí, na bydlení a především mimořádná okamžitá pomoc, která může sloužit i k pořízení vybavení domácnosti a dalších věcí. Nebojte se ptát úředníků, na co máte právo.).
- Pokud opouštíte pěstounskou péči, zažádejte si o **#příspěvek při ukončení pěstounské péče**.
- Pokud **odcházíte z ústavní péče** (dětský domov, výchovný ústav), dostanete od ústavu buď věcnou pomoc, nebo **#peněžitý příspěvek až do výše 15 000 Kč**. O výši tohoto příspěvku rozhoduje sám ústav.

2.1. Podpora v nezaměstnanosti

- Vyplácí se tehdy, když **#nemáte zaměstnání** a jste **#registrováni na úřadu práce**.
- O podporu v nezaměstnanosti si **#požádejte současně s žádostí o registraci na ÚP**.
- O podporu si můžete zažádat v případě, že **#jste za poslední 2 roky odpracovali alespoň 12 měsíců a tyto práce můžete doložit smlouvami (případně dohodami)**.
- Vyplňte **#žádost o podporu v nezaměstnanosti** a doložte k ní i smlouvu nebo smlouvy (případně dohody) potvrzující vaši práci.

- Pokud vám bude přiznána podpora v nezaměstnanosti, **#vypočítá se vám její výše z posledních příjmů, které jste doložili.** Na **#podporu máte nárok 5 měsíců** (lidé od 50 do 55 let 8 měsíců a lidé nad 55 let 11 měsíců).
- Pokud nemáte nárok na podporu v nezaměstnanosti a nemáte ani vyhlídky na brzké nalezení práce, **#zažádejte si o dávky hmotné nouze.**
- Upozorňujeme, že pokud se hlásíte na **#úřad práce hned po ukončení studia** a v posledních 2 letech jste neodpracovali alespoň 12 měsíců, **#nemáte nárok na podporu v nezaměstnanosti.**

2.2. Dávky hmotné nouze

- O tyto dávky si může **#požádat každý, kdo nemá žádné nebo má velmi malé příjmy.**
- **#O dávky si požádáte na jakémkoliv úřadu práce,** není nutné žádat podle vašeho trvalého bydliště.
- Formuláře jednotlivých žádostí dostanete přímo na úřadě.
- **#S sebou si vezměte občanský průkaz, doklad o bydlení** (smlouvu o pronájmu, podnájmu), pokud ještě studujete, tak **#potvrzení o studiu.** Můžete si zažádat o tři typy dávek: **#příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc.** Je možné, že si úředník vyžádá další doklady, aby mohl určit výši dávky nebo to, zda na ni máte nárok.
- Pokud vám bude některá z dávek hmotné nouze přiznána, **#máte povinnost úřadu hlásit každou změnu do 8 dní** (změnu jména, adresy, novou práci nebo přivýdělek, nově narozené dítě apod.).
- Vždy se řiďte pokyny úředníka, dodržujte sjednané schůzky.

A/ Příspěvek na živobytí

- **#Dávka je určena na živobytí** (především jídlo, oblečení, základní hygienické potřeby).

- Výše tohoto příspěvku se u každé rodiny a jednotlivce posuzuje individuálně, podle doložených příjmů, podle toho, kolik v rodině žije dětí a dospělých.
- Pokud si o dávku budete žádat sami za sebe, bude se výše dávky pohybovat **#kolem 3 400 Kč měsíčně.**

B/ Doplatek na bydlení

- Tato dávka řeší **#nedostatečné příjmy k zaplacení nákladů na bydlení.**
- Pokud o tuto dávku žádáte, **#musíte k žádosti přiložit vaši smlouvu o nájmu nebo pronájmu, případně dokument, že byt vlastníte.**
- V bytě, na který žádáte doplatek na bydlení, **#nemusíte mít trvalé bydliště.**
- Částka se **#posuzuje podle vašich příjmů a především nákladů na bydlení** (výše nájemného, kolik platíte za elektřinu, plyn, vodu).

C/ Mimořádná okamžitá pomoc

- Je určena lidem, **#kteří mají malé nebo žádné příjmy a dostanou se do situace, kterou je nutné řešit ihned.**
- **#O tuto dávku si můžete zažádat také při odchodu z dětského domova, výchovného ústavu nebo pěstounské péče.** Žádat si můžete například na nezbytné vybavení bytu.
- Také si můžete **#žádat o tuto dávku v případě ztráty dokladů, nákupu nebo opravy domácích spotřebičů** (lednice, pračka) apod.
- O **#výši a nároku na tuto dávku rozhoduje úřad.** Je důležité úřadu k žádosti doložit písemně, v jaké jste situaci, z jakého důvodu si o tuto mimořádnou okamžitou pomoc žádáte a přesně vyjmenovat, i s částkami, o jaké věci si žádáte.

? # ! 😐 @ \$ 💡

Dávky hmotné nouze

Příspěvek na živobytí

Doplatek na bydlení

Mimořádná okamžitá pomoc

2.3. Dávky státní sociální podpory (dávky SSP)

- Tyto dávky jsou určeny především pro podporu rodin s dětmi.
- O tyto dávky si opět můžete **#zažádat na úřadech práce** a ani zde není nutné žádat v místě trvalého bydliště.

- **#S sebou si vezměte** občanský průkaz, rodné listy nezaopatřených dětí a potvrzení o příjmech za poslední 3 měsíce. Pokud budete žádat o příspěvek na bydlení, budete potřebovat ještě doklad o nájmu, pronájmu bytu, případně o vlastnictví bytu a doložit výši nájemného a záloh na energie, které platíte.
- **#Dávky SSP se rozdělují na 2 skupiny**, jsou to dávky **#testované** (nárok na tyto dávky ovlivňuje příjem, pokud máte příjem vysoký, dávka vám nebude přiznána) a **#netestované** (příjem neovlivňuje přiznání těchto dávek).

@ ? 😐 # ! 💡 \$

Dávky státní sociální podpory

Vyplácené podle příjmu

- přídavek na dítě
- příspěvek na bydlení
- porodné

Dávky nehodnocené podle příjmu

- pohřebné
- dávky pěstounské péče
- rodičovský příspěvek

Testované dávky

A/ Přídavek na dítě

- Tuto dávku si můžete vyřídit, pokud máte nezaopatřené dítě nebo jím sami jste. **#Nezaopatřené dítě** je dítě, kterému je od 0 do 18 let, v případě studenta do 26 let, pokud studuje soustavně (v denním studiu).
- O tuto dávku si můžete zažádat také v případě, že jste odešli z dětského domova, výchovného ústavu nebo z pěstounské rodiny, žijete sami a studujete v denním studiu.
- Zda na dávku máte nárok, se posuzuje podle příjmu rodiny, případně jednotlivce.

B/ Příspěvek na bydlení

- O tuto dávku si můžete požádat, pokud jste **#rodina s nezaopatřenými dětmi, případně jste sami nezaopatřené dítě**.
- Na tuto dávku máte nárok jen tehdy, když jste v bytě, kde si žádáte o příspěvek na bydlení, **#hlášení k trvalému pobytu**.
- Zda vám bude dávka přiznána a v jaké výši, je ovlivněno tím, jaký máte příjem vy i osoby, se kterými žijete ve společné domácnosti.

C/ Porodné

- Porodné se vyplácí pouze na první dítě, které žena porodí.
- Vyplácí se pouze lidem s malými příjmy.
- V současné době (rok 2015) je porodné 13 000 Kč.

Netestované dávky

D/ Pohřebné

- Je to jednorázová dávka na vypravení pohřbu ve výši 5 000 Kč.
- K vyplacení této dávky musíte s žádostí předložit úmrtní list osoby, které vypravujete pohřeb.

E/ Pěstounské dávky

- Jsou určeny jak dětem, které žijí v náhradní rodině, tak pěstounským rodičům, kteří se o děti v náhradní rodině starají.
- Rozlišujeme zde **#příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměnu pěstounovi, příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla**.

F/ Příspěvek při ukončení pěstounské péče

- Tato dávka náleží mladému člověku, který opouští pěstounskou péči, je to jednorázový příspěvek ve **#výši 25 000 Kč**.
- Zažádat si o ni můžete, pokud vám končí pěstounská péče z důvodu, že jste dosáhli zletilosti (18 let) a dále již nestudujete, nebo v případě, že jste ukončili studium.
- Zažádat o tuto dávku si můžete na úřadu práce v místě trvalého bydliště.

G/ Rodičovský příspěvek

- Je určen pro rodiče, který celodenně pečuje o dítě do 4 let věku.
- Výše rodičovského příspěvku je v současné době (rok 2015) 220 000 Kč na 4 roky. Rodič, který si o dávku žádá, se může rozhodnout podle přednastavených možností, v jaké výši a jak dlouho mu bude dávka vyplácena.

2.4. Dávky vyplácené Českou správou sociálního zabezpečení

A/ Mateřská

- Je to dávka vyplácená **#ženě, která má 6 – 8 týdnů do porodu**.
- Výši tohoto příspěvku **#vám vyměří ČSSZ**.
- Po **#porodu si musí žena požádat o rodičovský příspěvek**.

B/ Nemocenská

- **#Bude vám vyplácena tehdy, když budete delší dobu (více než 3 dny) nemocní.** První 3 dny nemoci nemáte na nemocenskou nárok.
- **#O nemocenskou si můžete zažádat i tehdy, když jste registrovaní na úřadu práce.**
- Dávka se vyplácí na základě lékařského potvrzení a tiskopisu, který vám vydá váš lékař. Tento tiskopis obsahuje 3 listy a lékař vám přesně řekne, který kam odevzdat.
- Do tiskopisu o nemocenské uvádíte, kde se v době nemoci budete léčit. V době nemoci zůstaňte na tomto místě. **#Může k vám přijít kontrola** buď od zaměstnavatele, protože ten vám platí prvních 14 dní

nemocenské, nebo později z ČSSZ, která po 14 dnech nemoci tuto platbu přebírá. Pokud vás kontrola nezastihne doma, budete nemocenskou vracet.

C/ Důchod

- O důchod si můžete **#zažádat na ČSSZ**.
- **#Existuje několik typů důchodů** – starobní, vdovský, vdovecký, sirotčí, částečně invalidní a plný invalidní důchod.
- Nárok na tyto dávky se hodnotí podle odpracovaných let (u starobního, vdovského, vdoveckého). U invalidních důchodů váš nárok hodnotí lékař. Sirotčí důchod se vyplácí nezaopatřenému dítěti, kterému umřel jeden nebo oba biologičtí rodiče.

03 Doklady

Dokladů, které potřebujeme k životu, je řada. Pojdme se podívat na ty nejdůležitější a nejpoužívanější doklady.

3.1. Občanský průkaz (OP)

- Občanský průkaz **#musí mít každý člověk, který je občanem České republiky** a kterému je více než 15 let.
- Je to **#váš osobní doklad** (ale i veřejná listina), kterým prokazujete své jméno, příjmení, rodné číslo, bydliště, podobu a státní občanství ČR.

- Občanský průkaz si **#můžete vyřídit na jakémkoliv obecním (městském) úřadě nebo magistrátu**, nejčastěji na matrice, případně na jiném pověřeném odboru.
- Pokud ještě nemáte nebo si jdete vyřídit nový občanský průkaz, můžete si zvolit jeden ze dvou typů občanských průkazů: OP se strojově čitelnými údaji (s čipem) a bez strojově čitelných údajů – dočasný OP.
- **#Občanský průkaz s čipem** obsahuje vaše elektronicky čitelné údaje a může obsahovat váš elektronický podpis.
 - ✓ OP vám bude platit **#po dobu 10 let**.
 - ✓ **#S sebou na úřad si vezmete starý občanský průkaz, případně doklad od policie o ztrátě nebo odcizení OP, oddací list, pokud jste se oženili/vdaly, a doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání, pokud do OP chcete nechat zapsat akademický titul.**
 - ✓ **Fotografii pořídí úředník** při žádosti o nový občanský průkaz.
 - ✓ **#Poplatky:** z důvodu změny trvalého bydliště, příjmení, rodinného stavu nebo při ukončení platnosti OP – **#zadarmo**, při ztrátě OP, poškození nebo z důvodu zapsání akademického titulu – **#100 Kč**
 - ✓ Občanský průkaz vám **#bude vystaven do 30 dnů** od podání žádosti a vyzvednout si ho můžete na úřadě, kde jste o něj žádali.
- **#Dočasný občanský průkaz** je platný **#pouze 1 měsíc** a můžete si o něj zažádat na kterémkoliv obecním (městském) úřadě, případně magistrátu. Zažádat si o něj můžete v případě, že vám byl původní OP odcizen, ztratili jste ho nebo poškodili. **#Vydání tohoto OP stojí 100 Kč.**

@-💡-\$#☹️!?

Ztrátu nebo odcizení občanského průkazu neprodleně nahlase na policii!

3.2. Rodný list

- Rodný list je **#důležitý při vyřizování různých žádostí, případně k vyřízení některých dokladů.**
- V určitých případech vám **#poslouží jako druhý doklad**, případně jako náhrada za občanský průkaz.
- Pokud jste **#rodný list ztratili, můžete si vyžádat jeho opis (kopii) na matrice ve městě, kde jste se narodili. Poplatek za opis je 100 Kč.**

3.3. Průkaz pojištěnce

- Nebo se také říká **#kartička zdravotní pojišťovny.**
- Průkaz pojištěnce dostanete od **#své pojišťovny jako potvrzení** o tom, že jste u ní registrováni a že za vás v případě potřeby platí zdravotní péči.
- **#Kartičkou se prokazujete u lékaře**, aby věděl, kde jste pojištěni a komu poslat účet za váš zákrok, vyšetření apod.
- **#Číslo pojištěnce** na vaší kartičce **je vaše rodné číslo.**
- **#Při ztrátě průkazu si u své pojišťovny zažádejte ihned o nový.** Doba vyřízení žádosti o průkazku záleží na pojišťovně.

3.4. Cestovní pas

- Slouží jako doklad při cestování do zahraničí.
- **#Vydává jej obecní (městský) úřad, případně magistrát.**
- Existují 2 typy pasů:
 - ✓ **#pas s biometrickými údaji** (elektronicky čitelnými údaji) si můžete vyřídit na **#obecním úřadě** (městském úřadě / magistrátu) **#v místě vašeho trvalého bydliště. S sebou**

si vezměte občanský průkaz a případně starý pas. Fotografie a další údaje pořizuje přímo úředník na úřadě v den, kdy si jdete o pas žádat. **#Slouží na dobu 10 let** a zaplatíte za něj **#600 Kč**. Doba jeho vyřízení od podání žádosti je 30 dní.

- ✓ **#Blesk pas** na rozdíl od pasu s biometrickými údaji můžete vyřídit i na úřadě mimo své trvalé bydliště. **#S sebou si vezměte občanský průkaz a dvě průkazová foto** (formát fotografie jako na občanském průkazu), úřad vám ho vystaví do 15 dnů, zaplatíte za něj **#1 500 Kč** a slouží **#pouze na dobu 6 měsíců**.

3.5. Doklady o vzdělání

- Dokladem o dosaženém vzdělání se myslí **#výuční list, maturitní vysvědčení nebo diplom** z vyšší odborné školy či vysoké školy. **#Jsou to doklady dokazující ukončené vzdělání**.
- Dokladem o vzdělání mohou také být **#různé certifikáty a osvědčení** z různých kurzů, rekvalifikací apod.
- **#Všechny tyto doklady si pečlivě uschovávejte a vždy dávejte úřadům nebo kamkoliv jinam pouze kopie.**

3.6. Ověřování listin

- **#Ověření znamená potvrzení pravosti kopie vašich listin nebo dokumentů.** Originál vašich dokumentů zůstává vám a ověřenou kopii přikládáte například k žádosti.
- Ověřené listiny, dokumenty, případně podpisy **#po vás budou vyžadovat na úřadech** jako přílohy k některým žádostem.
- Nejčastěji si můžete nechat ověřit listiny na obecním (městském) úřadě, magistrátu, případně na **#CZECH POINTECH**.
- **#Za každou ověřenou stránku (i podpis) zaplatíte 30 Kč.**

3.7. CZECH POINT

- **#Pokud si potřebujete vyřídit například výpis nebo opis z rejstříku trestů** nebo z některého jiného rejstříku, případně potřebujete **#ověřit nějaký dokument**, můžete to **#díky CZECH POINTU udělat na jednom místě** a nemusíte zdlouhavě obíhat několik úřadů.
- CZECH POINTY najdete **#na různých místech, jako je Česká pošta, notáři, banky, městské úřady** apod. **#Hledejte modré logo s nápisem CZECH POINT.**
- S **#sebou si vezměte občanský průkaz, případně listiny, které chcete nechat ověřit.**
- Ověřování listin a podpisů na listinách stojí 30 Kč za jednu stránku.
- **#Výpisy z rejstříků vás budou stát 100 Kč za první stranu, za každou další #stranu zaplatíte 40 Kč.**

CZECHPOINT

04 Slovníček pojmů

#Curriculum vitae (CV) – nebo také resumé, životopis.

#Dávky – finanční pomoc od státu pro lidi, kteří se dostanou ne vlastní vinou do tíživé sociální situace. Dávky jsou rozděleny podle situací, do kterých se člověk může během svého života dostat. Například můžete

žádat o dávky hmotné nouze (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc), podporu v nezaměstnanosti, příspěvek při ukončení pěstounské péče, přídavek na dítě, přídavek na bydlení, porodné, pohřebné apod.

#Doprovázející organizace – nejčastěji jsou to neziskové organizace, které můžete požádat o podporu, když odcházíte například z dětského domova, výchovného ústavu nebo pěstounské péče. Pomohou vám v různých životních situacích. Podpoří vás a doprovodí vás při jednání na úřadech, při hledání bydlení a práce, při orientaci v běžném životě.

#Formulář – tiskopis, kterým si požádáte o dávky.

#Městský byt – byt, který vlastní město. O přidělení těchto bytů rozhoduje město, obec, městská část.

#Nezisková organizace – jsou to organizace, které nejsou zřizovány státem, nemají žádný zisk a zaměřují se na pomoc ve všech oblastech lidského života, ochrany přírody, sportu, kultury atd. Neziskové organizace zaměřující se na sociální oblast vám mohou pomoci při vstupu do samostatného života.

#Osvědčení, certifikát – potvrzení o tom, že jste absolvovali kurzy, rekvalifikaci apod.

#Registrace – přihlášení a zapsání se např. na úřad práce nebo do personální agentury.

#Rekvalifikace – je další vzdělávání, které vám umožní získat osvědčení a díky tomu dělat práci, na kterou jste neměli např. výuční list. Díky rekvalifikaci si můžete také zvýšit dosavadní vzdělání. Rekvalifikační kurzy nabízí úřad práce a někdy i jiné organizace či firmy.

#Rodné číslo – je to váš osobní údaj. Každý občan České republiky má při narození přiděleno jedinečné rodné číslo.

#Sociálně-právní poradenství – řeší otázky bydlení, práce, dluhů, dávek apod. Poskytují ho především sociální pracovníci v různých organizacích a na úřadech.

#Sociální byt – byt, který vlastní město a je určen pro lidi s nízkým příjmem. O přidělení těchto bytů rozhoduje město, obec, městská část sama.

#Sociální pracovník – jeho úkolem je pomáhat lidem v tíživé sociální situaci. Sociální pracovník vám nejen poskytne odborné poradenství (například v oblasti bydlení, práce, dávek, vzdělávání), ale také vám pomůže a podpoří vás v tom, jak situaci řešit.

#Sociální situace – například mateřství, rodičovství, nemoc, ztráta zaměstnání, dlouhodobě nízký příjem, dlouhodobá nemoc, závislost na návykových látkách. Tíživá sociální situace nastává tehdy, kdy již člověk vlastními silami svou situaci nezvládá a je potřeba, aby vyhledal odbornou pomoc.

#Status studenta – máte tehdy, kdy studujete základní, střední nebo vysokou školu. Na status studenta máte nárok do 26 let, pokud studujete soustavně (v denním studiu). Díky tomuto statusu za vás zdravotní a sociální pojištění platí stát, máte slevu na jízdném a řadu dalších studentických výhod.

#Úřední deska – veřejně přístupná plocha, kde vyvěšuje městský nebo obecní úřad či soud různé vyhlášky a právní dokumenty, případně jiné písemnosti, které jsou určeny veřejnosti. Na úřední desky se také vyvěšují nabídky městských bytů k pronájmu (jak klasický nájem, tak nájem bytů

sociálních). Úřední deska bývá zpravidla uzamykatelná skleněná skříň s nástěnkou umístěná přímo na úřadě nebo v jeho nejbližším okolí. Úřední desku lze najít i v internetové podobě na webových stránkách jednotlivých úřadů.

#Výpis z rejstříku trestů – je doklad o tom, zda jste v posledních letech nebyli odsouzeni za nějaký trestný čin. Pokud ano, je zde vypsáno, jaký trestný čin jste spáchali a jaký byl trest. O výpis z rejstříku trestů můžete požádat například na poště s takzvaným CZECH POINTEM. Zaplatíte 100 Kč a získat výpis trvá přibližně 10 minut.

#Zaměstnanec – vy, pokud pracujete pro nějakého zaměstnavatele.

#Zaměstnavatel – ten, kdo vám dává práci.

#Zápočtový list – potvrzení o zaměstnání, které je zaměstnavatel povinen dát zaměstnanci při ukončení pracovního poměru.

#Zprostředkování zaměstnání – poskytnutí informací o pracovních místech nebo kontaktů na zaměstnavatele.

Při psaní této brožury jsme si uvědomili, kolik informací musí člověk znát, jak může být složité porozumět všemu a ve všem se vyznat. A především si uvědomujeme, že není ani možné, abyste vše pochopili a znali hned. To ani my nezvládáme ☺.

Přesto vám děkujeme, že jste dočetli naši brožuru až do konce, a doufáme, že informace, které jste zde našli, vám budou k užitku. Přejeme vám, aby vaše cesta samostatným životem byla téměř bez obtíží. Ať najdete odvahu ptát se a požádat o pomoc, když ji potřebujete. A když už to uděláte, ať najdete ve svém okolí dostatek dobrých lidí, kteří vám správně poradí a doplní informace, které jste se zde nedozvěděli, a provedou vás případnými těžkostmi, které vás potkají.

Občanské sdružení Janus

Občanské sdružení Janus

Klientské centrum:

Novobranská 14, 602 00 Brno

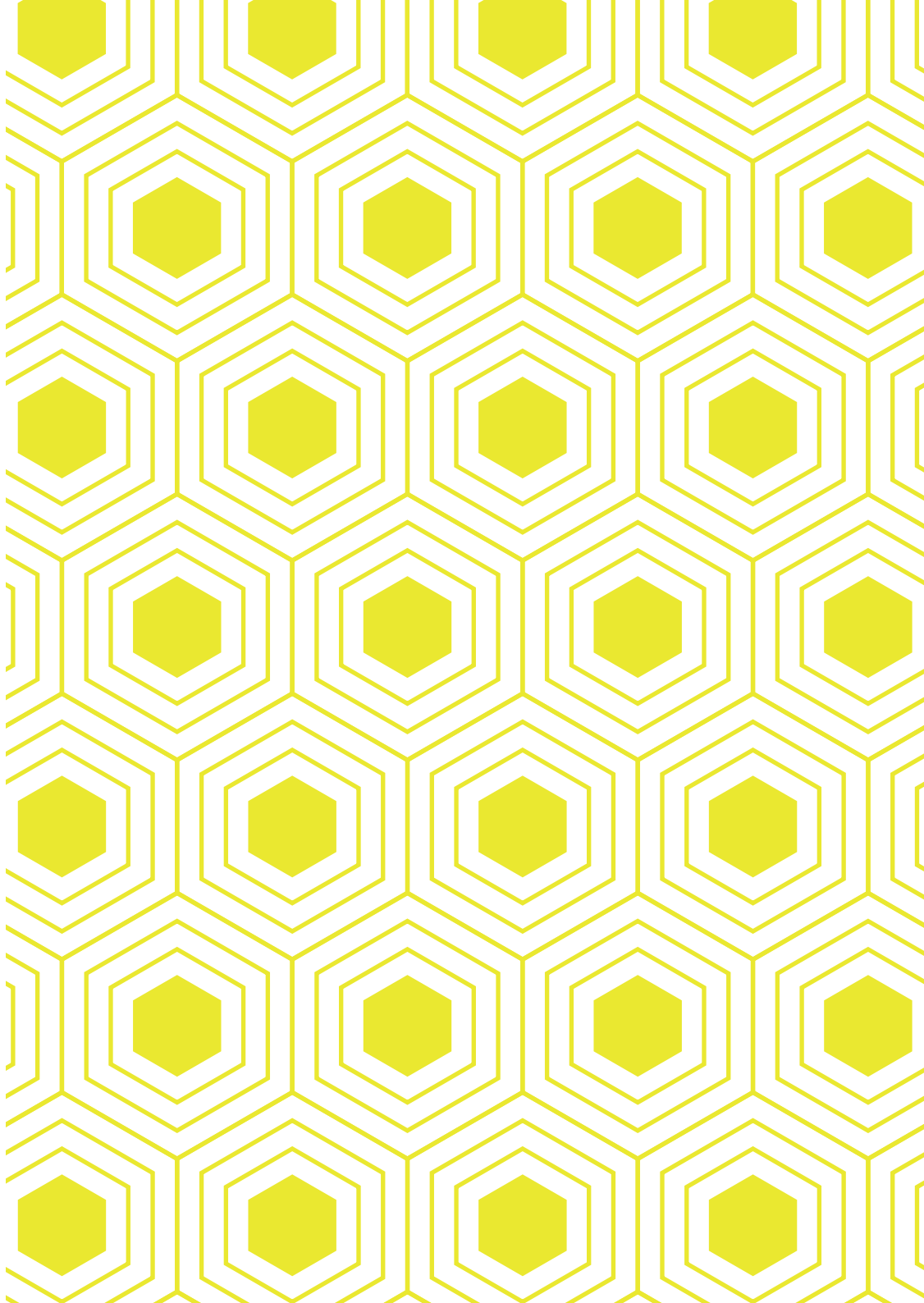
Telefon: 775 785 325, 775 785 335

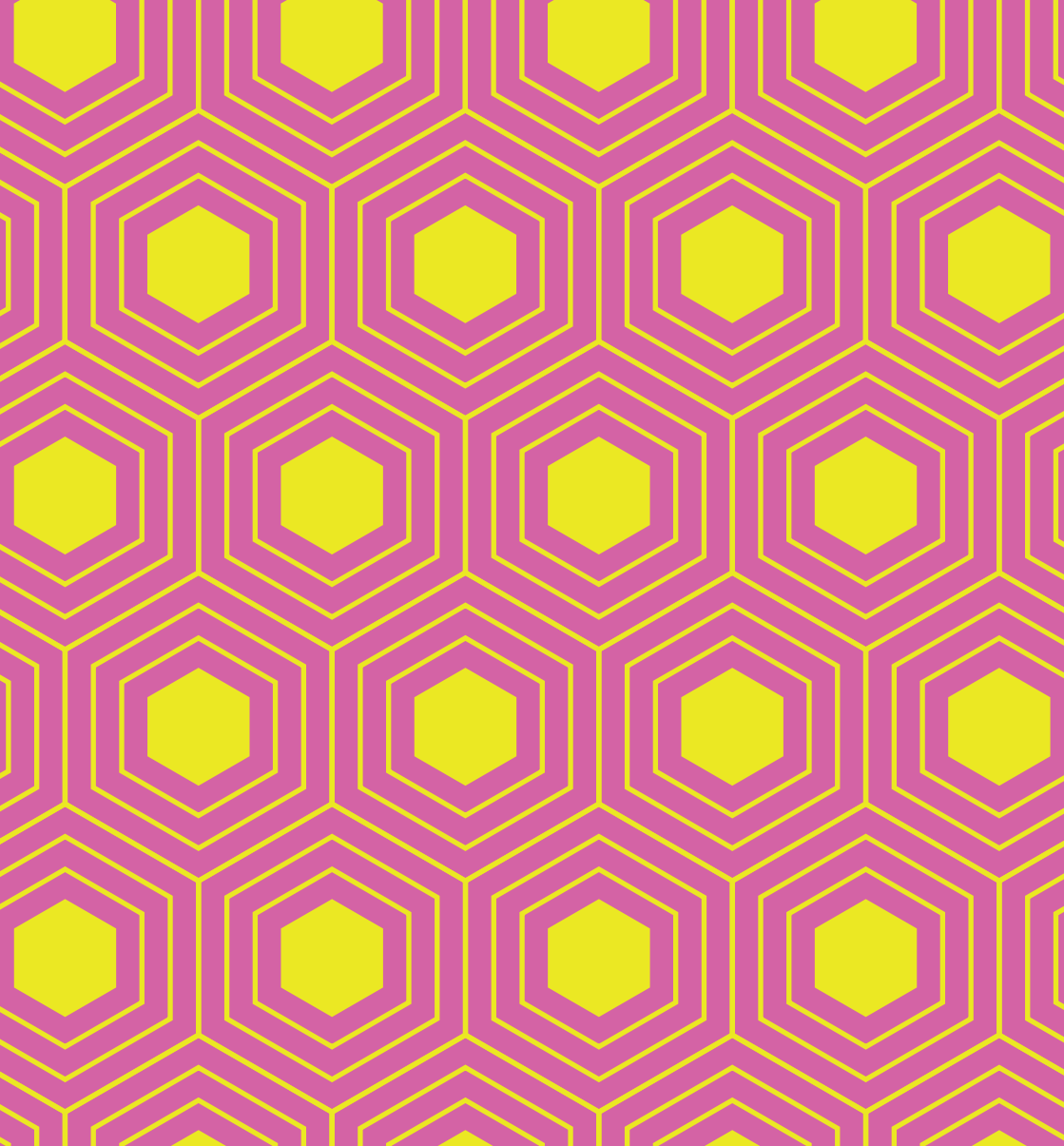
E-mail: info@janus-os.cz

Web: www.janus-os.cz

A series of ten horizontal lines spanning the width of the left page, providing a space for writing or drawing.

janus
OBČANSKE SDRUŽENÍ

